

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 36. Per Tapensem regionem excurritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

instituta supplicatione Virginis statua è facello efferebatur, audito tympanorum campanarumque sonitu, in spem veniret recuperandæ sanitatis, si se ei commendaret. Nec spem fefellit eventus: nam postquam rosarium, contactu Venerabilis Statuæ consecratum, uti optaverat, accepit, brachioque admovit, repente dissolutis nervis, & mox confirmatis, pristinas vires recepit, non sine aggratulatione totius urbis, admiraculum, legitimis tabulis autoritateque contestatum, stupentis. Infanti recens nato ita cruribus pedes adhærebant, ut avelli nullâ arte possent, sed oleum ante Statuam Virginis in pensili lampade ardens penitus & subito avulsit. Idem antidotum profuit mulieris fluido irremediabilique ulceri persanando. Magdalena Figueroa, nobilis matrona, & Joannes Fernandes, peste ad extrema deducti, ubi portentoso oleo uncti sunt, sanitatem percipere. Adolescens feroci ex equo casu pænè exanimatus, invocata ejusdem Virginis ope, conceptoque congregationis Partheniæ ineundæ desiderio, præter spem convuluit. Infans pro mortuo habitus, implorato pro eo tantæ Principis favore, supra spem etiam derepentè resumpsit animum: & alii alia beneficia extra naturæ ordinem consequuti creduntur. Imago Divi Ignatii puero lethaliter ægrotanti, & Indæ mulieri animam vix jam reciprocanti, saluti fuit. Domoſ duas totidem dæmones lemuresve infestissimas habebant, nec aliud gemino malo remedium repertum est, quàm imploratio nostri fundatoris. Ibidem magnam admirationem habuit supplicatio ab pueris instituta in memoriam Christi patientis. Ibant plerique longo ordine talari veste induti, cucullatiq̄ue, unâ manu cruces, alterâ rosaria præferentes, per justa verò intervalla feretris imposita erant pueri Jesu statuæ Passionis Domini instrumenta ad vivum repræsentantes, omnibus civibus in genitum effusissimis.

*Et infantis.**Et aliorum.**Supplicatio
pathetica.*

INTEREA temporis Didacus Boroa Provincialis ad Itatinensem Provinciam Sociorum paucitate laborantem pervenerat, quam paucitatem suppleverat tribus eò missis Sociis, quorum adjumento duæ colonia restituta sunt: ad quam rem multum contulit præsentia Provincialis, autoritate gentis primores donisque allicientis, & ad indagationem coram animantis. Inde in Paraquariam rediens, Pirapium flavium, ripas suas latè prætergressum, crate ex cannis contextâ, non sine periculo transmisit: nam quamvis hæc cannæ cruribus humanis crassiores sint, & reticulatim colligatæ non facillè mergantur, quia tamen ob viriditatem graves erant, ubi pondus exceperet, in fluvium primum depressæ, & mox ab profluvio violenter tractæ, Provinciam in aquas toto fermè corpore submersum tamdiu rapuere, quousque ab natandi peritis ad aliud litus impelleretur. Altero die alium fluvium longè majori discrimine transivit. His in regionibus in usu est, bovinum corium flexibili ligno marginatum in concavitatem formare, cui impositi viatores ab circumnavigantibus Indis sustentantur, donec ex una ripâ in aliam transferantur. Provincialis uni eorum se committens, ubi ad medium fluminis pervenit, accedentibus pluribus, quàm par erat, natatoribus, marginem contingere officii ergò aventibus, officio pænè in perniciem verso, submersus est. Cucuisensem fluvium exundantem in cymba, ex corticibus arborum compaginata, transmisit. Nec majora fuere pericula ab aquis, quàm à Pataguis, hominum ferocissimis, eas terras latrocínio & crudelitate perpetuò infestantibus, aut ab immensis paludibus, per quas nudatis fermè corporibus viatores non interrupto quadraginta leucarum tractu iter faciunt. Per hæc pericula, ducentis circiter in itu & reditu confectis leucis, Assumptionis urbem postliminiò tenuit. Quæ sigillatim volui semel narrare, ut ex unius itineratione quantas quotidie Socii, eas terras pervadentes, patiantur difficultates, conjectatio fiat.

CAPUT
XXXV.
Didacus Boroa Itatinensem regionem lustrat.

Itineris difficultas.

PROVINCIALIS Boroa secundo Paranâ delatus, Tucumania Collegia magno nostrorum & Indorum bono inspexit. Inde per portum Boni aëris adverso Urvaica, emenso sexcentarum leucarum spatio, ad Neophytorum nostrorum oppida iter reflexit, ordinatisque utcumque rebus, ad novas expeditiones Sociorum animos inflammavit. Primi prodire, cum mille selectis Neophytis, Paulus Benna-

CAPUT
XXXVI.
Per Tapensem regionem excurritur.

1640.

vidius, Augustinus Contreras, Petrus Mola, & Michaël Gomes, eo fine ad Tapensem Provinciam missi, ut latebras omnes excurrerent, & Indos transmigrationis servitutisve metu absconditos eruerent. Sed post aliquot dierum iter, cognito per exploratores, non procul abesse Mamalucos, eò, unde venerant, retrocedere sunt coacti. Dilapsis latronibus, iidem Patres, cum pari fermè comitatu iter repetentes, morbis & tempestatibus afflictati, summa Tapensium montium cacumina pervadentes, ad Igaim pervenere: quo transvadato, ab Casiquio, se ultrò Patribus cum suis clientibus dedente, multorum latibula cognovère: & indubiè magnam hominum prædam fecissent, ni Barbaros corrupisset alter Casiquius, veteratoris nequitia peritissimus, qui pro Deo se venditans, execrando baptismo præstigatoris artis candidatos initiabat, asserbatque abs se sic seceratos initiatosve, æquè tutos fore ab Mamalucorum latrocinis, ac Sociorum Jesu excursionibus. Atque ut quamplurimos sibi obnoxios faceret, virgas dignitatis indices, pro ut à Patribus nostris fieri viderat, popularibus suis concedebat. In id monstrum, numerosa clientum manu comitatum, Neophyti nostri ausi procedere, quòd hostiliter exciperentur, armis expeditis, adeò animosè involavère, ut trecenta capita è dæmonis servitute erepta Christo asseruerint. In Jesu-Marianis ruinis trecenta etiam capita, & alibi alia, in sortem filiorum Dei transière. In reditu per Caafapaguaçensem agrum iter habentes, sceminam solitis Antropophagorum conviviis destinamam, & quinquaginta nefandorum convivorum familias, magnà felicitate abegère, meliori convivio inter Dei filios aliquando pascendas. Hæc excursionione mille & ducenta capita dæmoni erepta, ad Neophytorum oppida translata, Christianis Sacramentis expiata sunt.

Veterator Socii se opponit.

Vincitur.

Mille & ducenta capita reducuntur.

CAPUT XXXVII.
Expositio ad livifensium.

JOSEPHUS Domenecus, cum numerofo Neophytorum delectu, latebras omnes livifensis fluvii excutens, plures ad Fidei lucem ex perditionis tenebris eduxit: non tamen sine notabili labore & periculo. Primo conatu quadraginta Barbari, partim fugitivi, partim Ethnici, in manus venere; quos dum Domenecus excipere vult, pæne vitæ jacturam fecit. Is magnæ proceritatis arbores deturbatas, in modum cymbarum, ad usum transmittendi fluvii, cavari jussit. Sed cavata illa ligna, ob viriditatem & nimiam crassitudinem oneris impatientia, ubi ad medium fluminis pervenere, depressa primùm, & mox à profluente rapta, vectores omnes summo periculo exposuere. Domenecum toto corpore aquis jam immersum, submerisionis metu vestibis prehensum, aliquot infantes amplectebantur, quorum uno eo in periculo baptizato, Neophyti circumnatando rudes illas cymbas sublevare volentes, addito pondere magis submergebant. Tandem tamen per miliare integrum sic abrepti, summo labore ad alterum litus appulere: ubi excussis littoralibus sylvis, multorum dierum indagine, grandi, sed incerto, animarum ad oppida reductarum numero saluti fuere. Inde Domenecus capita livifensis fluvii petens, ad fines eorum Indorum pervenit, quos idè Ceratos vocant, quòd capita sylvestri cerâ ita liniant, ut capillitium non appareat. Eodem tempore cum Didaco Suario Franciscus Ximenius ad Pineta excurrit. Etiam Sancti Josephi incolæ multos popularium ad caulas Christi è Tapensi provincia feliciter reducere. Sed supra narratis excursionibus longè famosior fuit Urvaicensis missio.

Josephus Domeneci periculum.

Multis Barbari reductur.

Cerati.

CAPUT XXXVIII.
Exploratio Urvaicæ pars superior.

URVAIÇÆ inferioris partis accolæ hætenus Socii oppidis incluserant; sed intacta erat pars superior, ab Acaraguâ oppido ad centum leucas latissimè excurrens; narrabantque in eâ regione ex reductione Barbarorum multa de novo oppida construi posse. Ventitabant hi commercii ergò ad Neophytorum nostrorum colonias, quâ occasione Socii utentes, omni officiorum genere divincire sibi contendebant, quos Christo lucrari summoperè avebant. Verùm per multos annos frustra ceciderant omnia, perversitate gentis, & dæmonum invidiâ, optimis votis sese opponente. Magnum obstaculum etiam erat Niezuvius, Rochi Gonsalvii & Sociorum interfector, qui eò olim fugiens, gentem omnem corruerat: Qualiscumque tamen spes hoc anno affulsit rei bene gerendæ, occasione discordiarum

Occasio expeditionis.